

تجربه نشان داده عروسک هاگاه در محبوبیت و شهرت، از بازیگران گوی سبقت را بروده و در جذب مخاطب از سریال های درام و دیگر تولیدات تلویزیونی پیشی گرفته و توانسته اند در قلب کودکان و بزرگسالان چنددهه نفوذ کنند؛ مثل مجموعه خاطره انگیز «کلاه قرمزی» یا مجموعه های موفق خونه مادربزرگه، مدرسه موش ها و قصه های تابه تا که به دلیل معروف شدن شخصیت عروسکی اش (زی زی گولو) به همین نام شناخته می شود. به همین بهانه سراغ عوامل مجموعه عروسکی «دوستان همیشگی» رفتیم که به تازگی تصویربرداری آن به اتمام رسیده؛ کاری از مرکز صداوسیما می مهاباد که در ۲۶ قسمت به نویسندگی، کارگردانی و تهیه کنندگی کامران یوسفی تولید شده. در این گزارش با دست اندرکاران این مجموعه عروسکی گفت و گو کرده ایم.

مریم کریمی

خبرنگار

گفت و گو ی قاب کوچک با دست اندرکاران
مجموعه عروسکی «دوستان همیشگی»

ژیکو

رای بچه ها

سفر به دنیای عروسک ها

کامران یوسفی درباره فعالیت هنری اش به قاب کوچک گفت: کار عروسکی را به صورت حرفه ای از سال ۱۳۷۸ با نوشتن و سپس با تهیه کنندگی و کارگردانی شروع کردم. بیشتر از ۱۶ مجموعه

عروسکی را برای مرکز مهاباد و سایر مراکز استان ها کار کردم و خوشبختانه موفق به کسب جوایز متعددی در جشنواره های تولیدات مراکز شدم. خوشبختانه مرکز مهاباد در زمینه تولید کارهای عروسکی با کیفیت، تجربه و توانمندی بالایی دارد و سال هاست که به عنوان یکی از قطب های تولید مجموعه های عروسکی در کشور شناخته می شود. با وجود وقفه ای چندساله، خوشبختانه باز هم زمینه تولید این مجموعه فراهم شد و سعی ما بر این است که بتوانیم کار با کیفیتی ارائه دهیم. وی ادامه داد: مجموعه عروسکی «دوستان همیشگی» با تکنیک فک زن میله ای (ماپت) و در دکورهای متفاوت تصویربرداری شده است. داستان ها به صورت اپیزودیک، ساده و کودکانه با مضامینی مثل دوستی،

صداقت، راستگویی، کمک به دیگران، اهمیت تلاش، عاقبت اندیشی، باور به خود و... است. وی در ادامه خلاصه ای از داستان را بیان کرد: ژیکو پسر بچه ای بانمک و دوست داشتنی است که همراه پدر و مادرش (بابو و بانو) در خانه ای روستایی مجاور یکی از آبادی های مناطق کردنشین زندگی می کند. ژیکو به اتفاق دوستان کوچکش یعنی گویی (گوساله خندان)، ژوژو (جوجه تیغی نازک دل) و تیتیل (بره کوچولو) قصه ها و ماجراهای جالب و گاه عبرت آموزی دارند. از سویی ببرک خان (همسایه ناقل دوره گرد) و پریبر (کلاغ خبرچین ببرک خان) که همسایگانی دردسرسازند، همواره سعی در ایجاد مزاحمت و ایجاد اختلاف و در دسر برای ژیکو و دوستان کوچکش دارند تا آنها را از میدان به در کرده و خود همه کاره منطقه شوند.

یوسفی در خصوص شیوه اجرایی کار توضیح داد: به کمک بازیگران و صداپیشه ها، ابتدا صداها را ضبط کردیم. بعد از ساخت، دکور، عروسک ها در دستان عروسک گردان ها، روی کلام فک زدند. عروسک های ما از نوع فک زن میله ای هستند و مجموعاً ۱۲ عروسک داریم. تعدادی از عروسک ها قابلیت پلک و ابرو زدن دارند. در این مجموعه حدود ۱۲ لوکیشن داخلی و خارجی داشتیم که مجزا بودند و به شیوه رج زدن سکانس های هر دکور مجزا را ضبط کردیم. دکور برنامه بزرگ و حجیم است و حال و هوایی بومی و محلی دارد.

شخصیت های دوست داشتنی و ماندگار

مرضیه سرمشقی، طراحی و ساخت عروسک ها را برعهده دارد. او درباره این که مجموعه دوستان همیشگی از چند عروسک ساخته شده، بیان کرد: این مجموعه عروسکی

شامل ۱۰ عروسک اصلی و ترکیبی از شخصیت های انسانی و حیوانی می باشد. وی در ادامه درباره ساخت عروسک ها و طراحی و ساخت آنها توضیح داد: شخصیت ها بعد از صحبت اولیه با کارگردان و پس از خواندن متن کامل شروع به طراحی می شوند. از جمله نکات مهمی که از ابتدا تا انتهای پروژه برای ما مهم است و آن را مدنظر قرار می دهیم، اول توجه به سن و سال، همچنین خصوصیات مخاطب برنامه است. دوم محیط زندگی و خصوصیات اجتماعی و جغرافیایی که نویسنده برای عروسک ها خلق کرده. سوم خصوصیات و مشخصاتی است که هر یک از عروسک ها مجزا از هم دارند و طبق آنها شخصیت پردازی شده اند.

در رابطه با این موارد، بارها با کارگردان گفت و گو، همفکری و نتیجه گیری می کنیم و در مرحله بعد برسر تکنیک های اجرایی عروسک ها به توافق می رسیم. بعد از طراحی شخصیت های اولیه، مشورت و اصلاحات به چند طراحی تأیید و تثبیت شده می رسیم و مرحله ساخت شروع می شود.

سرمشقی ادامه داد: این پروژه از حضور و همکاری دو طراح و سازنده عروسک، یک طراح لباس و یک دستیار ساخت بهره برده است. اگر وقفه های ناگهانی را که در

اغلب پروژه ها پیش می آید در نظر نگیریم، این پروژه (طراحی های اولیه، خرید مواد لازم، ساخت و دوخت لباس) سه ماه طول کشید. طراح و سازنده عروسک های دوستان همیشگی درباره این که چگونه برخی عروسک ها در ذهن ماندگار می شوند، عنوان کرد: تجربه نشان داده برای معروف شدن یک عروسک عوامل متفاوت مطرح است؛ از خصوصیات ظاهری و زیبایی گرفته تا تناسبات چهره و تکنیک مورد استفاده در خلق عروسک ماندگار. البته در این میان نباید از متن درست، متناسب و شخصیت پردازی شیرین و بجا و فکر شده مطابق با نیازها، خوشایندها و قابلیت داشتن برای همذات پنداری مخاطب غفلت کرد که از نکات کلیدی و تأثیرگذار در ایجاد یک شخصیت دوست داشتنی و ماندگار می توانند باشند. از دیگر موارد می توان به صدا، عروسک گردانی درست و بجا و هماهنگ اشاره کرد که تأثیر بسیاری در دیده، شنیده و ماندگار شدن یک شخصیت عروسکی دارند.

سرمشقی به چگونگی ارتباط بیشتر کودکان با عروسک ها اشاره کرد و افزود: امیدوارم دنیای برنامه های عروسکی، ارتباط شیرین و تأثیرگذاری را که با بچه های نسل ما برقرار کرده، در این دوران هم بتواند احیا کند و تمام زحماتی که تعداد زیادی آدم در یک مجموعه عروسکی متقبل می شوند، در رضایت و ارتباط مخاطب این کارها که اغلب کودکان و نوجوانان هستند جبران شود.

عروسک هایی که روح دارند

فاطمه لیلی، دستیار کارگردان و عروسک گردان در پاسخ به این پرسش که در این مجموعه عروسک گردانی چه شخصیتی را برعهده دارد و تمرکزش در عروسک گردانی بیشتر به چه مواردی معطوف است، گفت: با صداپیشگی نقش ژیکو و مادر (بانو) در خدمت دوستان بودم. برای کار عروسک گردانی هم بیشتر سعی کردم عروسک گردان ژیکو و گاهی بابو، پدر ژیکو باشم. البته به دلیل مشکلی که برای گردنم پیش آمده بود نتوانستم به صورت کامل در خدمت مجموعه باشم و به عنوان دستیار کارگردان به کار ادامه دادم.

وی در خصوص این که چگونه می توان عروسک گردان موفق بود، توضیح داد: از سال ۱۳۷۵ کار عروسک گردانی را شروع کردم و تاکنون بیش از ۵۰۰ قسمت مجموعه عروسکی کار کرده ام. از آن موقع تجربیات زیادی کسب کردم.

آنچه حائز اهمیت است این که باید روی صدا که همزمان پخش می شود تمرکز کرد. چون کارهای تولیدی و زنده را انجام داده ام، مشکلی نبود اما به نظرم عروسک گردان زمانی می تواند موفق باشد که بتواند به یک تکه اسفنج که لباس به تن کرده روح ببخشد و آن را زنده کند.

لیلی ادامه داد: اینجا است که می تواند موفق باشد. حتی گاهی همراه دیالوگ هایی که پخش می شود باید تمرکز کرد تا همزمان علاوه بر این که باید شنونده بود، گوینده و اجراکننده هم باشیم. زمانی که دیالوگ پخش می شود عروسک گردان باید لب بزند و حس را به وسیله دست به اسفنجی که روح ندارد منتقل کند. در اینجا تمرکز بسیار حائز اهمیت است.

وی در پایان گفت: عروسک گردانی صرفاً نگاه داشتن عروسک یا استفاده درست از عروسک نیست. در عین حال باید واکنش نشان داد و به گونه ای در سکوت بازی کرد. مثلاً خیلی ظریف گردن راتکان داد یا چیزی را گرفت. آن زمان است که می توانیم بگوییم به یک اسفنج روح بخشیده ایم.